

6. Perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö

Perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Perusopetus jäsentyy valtioneuvoston asetuksen mukaisesti vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin jaksoihin. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti eheän ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon. Yhteistyö esiopetuksen kanssa vahvistaa työn pitkäjänteisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii yhteistyöstä ja opetuksen yhtenäisyydestä riippumatta siitä, toimivatko esiopetus ja perusopetus tai perusopetuksen eri luokka-asteet hallinnollisesti eri yksiköissä tai eri rakennuksissa. Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan myös seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa.

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaaman koulutyön laatuun. Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia.

Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa. Se on kokonaisuus, joka rakentuu

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin riippumatta siitä, tunnistetaanko sen merkitys ja vaikutukset vai ei. Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä sukupuoliroolit siirtyvät oppilaille. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä. Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä. Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

Perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö Hartolan Yhtenäiskoulussa

- pyrimme muodostamaan esiopetuksesta yhdeksänteen luokkaan etenevän opetuksellisesti ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon

0-1 Siirtopalaveri

- varhaiskasvatuksen johtaja kutsuu koolle kevätlukukauden lopussa yhteistyöryhmän, johon kutsutaan varhaiskasvatuksen opettajat(t), alkuopettajat, erityisopettaja ja tarpeen mukaan varhaiskasvatuksen erityisopettaja
- tarvittaessa kootaan moniammatillinen ryhmä keskustelemaan yksittäisen oppilaan tuen tarpeesta (ryhmässä käsiteltävien tietojen siirtämiseen tarvitaan vanhempien läsnäolo tai kirjallinen lupa)
- pedagogiset asiakirjat siirtyvät esiopetuksesta kouluun Wilman välityksellä
- asiantuntijalausunnat siirretään esiopetuksesta kouluun lukuvuoden päätteeksi (lausuntojen siirtämiseen tarvitaan vanhempien lupa)
- siirtopalaverissa opettaja saa tietoa tulevasta opetusryhmästään. Palaverissa on tärkeää kertoa mm. tuen tarpeet, hieno- ja karkeamotorinen osaaminen, kirjainten nimeäminen ja muistaminen, numeroiden nimeäminen ja lukumäärän hahmottaminen, sosiaalisuus ja kaverisuhteet sekä arjen taidoista selviytyminen. Lisäksi opettajalle kerrotaan tarpeen mukaan tulevien oppilaiden terveystiedot. Siirtopalaverin tiedot tulisi antaa opettajalle sekä suullisesti että kirjallisesti.

Kouluun tutustuminen

- tulevat 1. -luokan opettajat kutsuvat esikoululaiset opettajineen tutustumaan koulupäivään toukokuun aikana. Tutustumispäivänä esikoululaiset osallistuvat mm. luokkatyöskentelyyn, välituntitoimintaan ja ruokailuun.
 - koulu järjestää toukokuussa vanhempainillan esikoululaisten vanhemmille. Iltaan voivat osallistua myös esikoululaiset. Tarkoituksena on antaa tietoa koulun alkamisesta, aamu- ja iltapäiväkerhon toiminnasta, ryhmäjaosta sekä koulun henkilökunnasta.
- Oppisisällöt, -materiaalit ja palaute
- kevätlukukauden aikana varhaiskasvatuksen opettajat ja luokanopettajat pyrkivät keskustelemaan, mitä esiopetuksessa on opiskeltu, millaisia opiskelumateriaaleja on käytetty ja mistä koulu jatkaa. Keskustelussa on mahdollista jakaa ideoita ja oppia toisten tavoista tehdä työtä.
 - syyslukukauden aikana varhaiskasvatuksen opettajat ja luokanopettajat voivat kokoontua vaihtamaan ajatuksia siitä, miten 1. -luokkalaisten koulunkäynti on alkanut. Varhaiskasvatuksen opettajille tulisi antaa tietoa ja palautetta tehdystä työstä ja tukitoimien riittävydestä.

2-3

- kevätlukukauden lopussa 2. -luokan opettaja kutsuu koolle siirtopalaverin, johon kutsutaan 3. -luokan opettajat, erityisopettaja sekä koulunkäynninohjaajat
- tarvittaessa kootaan moniammatillinen ryhmä keskustelemaan yksittäisen oppilaan tuen tarpeesta (ryhmässä käsiteltävien tietojen siirtämiseen tarvitaan vanhempien läsnäolo tai kirjallinen lupa)

- 2. -luokan opettaja kertoo siirtopalaverissa oppilaiden valmiuksista (erityisesti kielelliset ja matemaattiset valmiudet), tuen tarpeesta ja terveyteen liittyvistä erityistarpeista. Siirtopalaverin tiedot tulisi kertoa sekä suullisesti että kirjallisesti.
- 2. -luokan opettaja päivittää keväällä Wilmaan 3. -luokalle siirtyvien oppilaiden erityisen tuen päätökset ja mahdolliset muut sähköiset asiakirjat sekä huolehtii, että tulosteet asiakirjoista on arkistoitu koulun kansliaan
- tulevien 3. -luokkien luokanopettajat välittävät tarpeen mukaan oppilaita koskevat tiedot muille opettajille
- kevään vanhempainillassa tai kehityskeskusteluissa oppilaille ja vanhemmille kerrotaan 3. -luokalle siirtymisestä

6-7

- pedagoginen siirtopalaveri: maaliskuussa 6. -luokan opettaja kutsuu koolle siirtopalaverin, jossa huolehditaan erityisen tuen päätöksen tarkistaminen ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä. Palaveriin kutsutaan 7. -luokan luokanvalvoja, erityisopettaja ja koulunkäynninohjaajat
- tarvittaessa kootaan moniammatillinen ryhmä keskustelemaan yksittäisen oppilaan tuen tarpeesta (ryhmässä käsiteltävien tietojen siirtämiseen tarvitaan vanhempien läsnäolo tai kirjallinen lupa)
- pedagoginen siirtopalaveri: 6. -luokan opettaja kertoo siirtopalaverissa oppilaiden valmiuksista, tuen tarpeesta ja terveyteen liittyvistä erityistarpeista. Siirtopalaverin tiedot tulisi kertoa sekä suullisesti että kirjallisesti
- 6. -luokan opettaja päivittää keväällä Wilmaan 7. -luokalle siirtyvien oppilaiden sähköiset asiakirjat ja huolehtii, että tulosteet asiakirjoista on arkistoitu koulun kansliaan
- tulevien 7. -luokkien luokanvalvojat välittävät tarpeen mukaan oppilaita koskevat tiedot muille aineenopettajille
- 6. -luokkalaisille ja vanhemmille välitetään riittävästi tietoa yläluokilla opiskelusta

Perusopetuksen jälkeiset jatko-opinnot

- Jokaisella oppilaalla on oikeus saada oppilaanohjausta. Opetussuunnitelman mukaisesti annettavana oppilaanohjauksena, joka muodostuu henkilökohtaisesta, pienryhmä- ja luokkaohjauksesta.
- Oppilaanohjaus aloitetaan riittävän varhain.
- Ohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet
- Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Oppilaanohjaaja

arvioi oppilaan tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen tarpeen oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

- Oppilaanohjaaja ohjaa jatko-opintoihin hakeutumista ja ammatinvalintaa, huolehtii hakeutumisvelvollisuuden täyttymisestä 9. luokan keväällä.
- Oppilas tutustuu työelämään TET-jaksojen ja mahdollisten yritysvierailujen avulla.
- Oppilaanohjaaja tiedottaa ohjauksellisista asioista oppilaille ja huoltajille, huolehtii yhteishakuun valmistautumisen ja määrärajoista muistuttelun (esim. jatko-opinnot ja yhteishaku), huolehtii huoltajan kuulemisen yhteishakuun liittyen
- Oppilaanohjaaja ylläpitää vuorovaikutusta ohjauksen asioita sähköisten järjestelmien kautta (esim. Opon ilmoitustaulu Wilmassa).
- Oppilaanohjaaja seuraa peruskoulun päättäneiden oppilaiden jatko-opintojen opiskelupaikan vastaanottamista ja opintojen aloittamista Valpas-järjestelmän avulla.
- Oppilaanohjaaja huolehtii yhdessä erityisopettajan ja huoltajien kanssa nivelvaiheen opintojen ”saattaen vaihtaan”-yhteistyöstä.
- Vuoden aikana niiden 17-vuotta täyttävien oppilaiden, jotka eivät saa päättötodistusta lukuvuoden loppuun mennessä, ohjaaminen aikuisten perusopetukseen tai muuhun soveltuvaan koulutukseen.
- Perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu on kuvattu yksityiskohtaisesti ohjaussuunnitelman liitteessä 1.

Opettaja vaihtuu

- koulusta lähtevällä opettajalla on velvollisuus siirtää tiedot oppilaiden valmiuksista, tuen tarpeesta ja terveyteen liittyvistä asioista tulevalle opettajalle. Lähtevän opettajan tulee päivittää myös oppilaiden sähköiset asiakirjat Wilmaan. Tiedonsiirto tulisi tapahtua sekä suullisesti että kirjallisesti. Jos opettajat eivät kohtaa, kirjallinen tieto tulisi jättää koulun kansliaan. Tällöin uudella opettajalla on mahdollisuus saada tarvittavat tiedot tulevista oppilaistaan.
- opettaja voi vaihtua myös muilla luokilla kuin edellä kuvatuissa nivelkohdissa. Myös näissä tilanteissa edellisen opettajan tulee siirtää oppilaita koskevat tiedot tulevalle opettajalle (tuleville opettajille) sekä suullisesti, kirjallisesti että sähköisesti.

8. Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta niveltäessä edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvälmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Päijät-Häme Koupo (Päijät-Hämeen koulutuspoliittinen ohjelma): ”Työelämän ja osaamistoimijoiden vuorovaikutusta lisätään, jotta niiden raja hälvenee.”

”Päijät-Hämeessä edistetään oppimisen metataitoja suunnitelmallisesti kaikilla koulutusasteilla.”

TOIMINTATAVAT (Seudulliset tavoitteet, mutta pientä päivitystä)

Ohjaus vuosiluokilla 1-6

Kasvua ja kehitystä tukevia toimintatapoja perusopetuksen aikana ovat esimerkiksi:

- oppilaan tutustumishaastattelut, tiedonsiirto oppilaiden kanssa toimivilta aikuisilta toiselle, oppilaan ja huoltajan kanssa keskustelut, vanhempainvartit
- ryhmäytymisen tukeminen, joustava oppilaiden ja tiedon siirtyminen opiskeluryhmien ja luokkien välillä
- tukioppilas- ja/tai oppilaskuntatoiminta
- oppilaan tukeminen koulunkäyntitaitojen harjoittelussa ja tiedonhankinnassa, omien vahvuuksien löytämisessä
- oppilashuollon tuki, yhteistyö mm. nuorisotoimen ja seurakunnan kanssa
- kerhotoiminta
- oppiainerajat ylittävät yhteistoiminnalliset kokonaisuudet

Oppimisen ja opiskelun ohjauksen toimintatapoja ovat esimerkiksi:

- oppimistyylien tunnistaminen
- tiedonhankintataitojen kehittäminen
- opiskelutekniikoiden harjaannuttaminen eri oppiaineissa
- monipuolisten opetusmenetelmien käyttäminen
- oppimisvaikeuksien tunnistaminen: tarpeen mukaan mitoitettua yleisen, tehostetun ja erityisen tuen toimet
- henkilökohtaiset keskustelut, yhteistyö kodin kanssa

- opiskelun etenemisen seuranta
- oppilaan kannustaminen vastuunottoon omasta opiskelusta ja itsenäisestä työskentelystä
- yhteistyö erilaisten oppilasryhmien ja opettajien kanssa
- oppiainerajat ylittävät yhteistoiminnalliset kokonaisuudet

Ura- ja elämänsuunnittelun ohjauksen osa-alueita ovat esimerkiksi:

- yhteistyö vanhempien, koulun ulkopuolisten yhteisöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa
- opinnoista ja koulutusjärjestelmästä tiedottaminen
- omien vahvuuksien ja mielenkiinnon kohteiden tunnistaminen
- ammatteihin ja työelämään tutustuminen: vierailut ja vierailijat, yhteistyö elinkeinoelämän kanssa, työelämän sääntöihin tutustuminen
- työelämätaitojen harjaannuttaminen
- koulun ja vanhempien ammatteihin tutustuminen
- ohjataan oppilaita vastuutehtäviin koulussa
- oppiainerajat ylittävät yhteistoiminnalliset kokonaisuudet

Ohjaus vuosiluokilla 7-9 Ohjaus yläluokilla on kaksitasoista. Sitä toteutetaan:

- opetussuunnitelman mukaisesti annettavana oppilaanohjauksena, joka muodostuu henkilökohtaisesta, pienryhmä- ja luokkaohjauksesta, sekä
- koko koulun ohjauksena, joka perustuu opetussuunnitelmaan ja koulun ohjaussuunnitelmaan.

Ohjaustyötä tekee koko koulun henkilökunta, ohjauksen päävastuu on oppilaanohjaajalla.

Kasvun ja kehityksen tukeminen

Kasvua ja kehitystä tukevia toimintamuotoja yläkoulun aikana ovat esimerkiksi:

- oppilaaseen tutustuminen: tiedonsiirto oppilashuoltoryhmälle (OHR) ja aineenopettajille, luokanvalvojan, oppilaan ja huoltajan väliset keskustelut (vanhempainvartit), oppilaanohjaajan tutustumishaastattelut

-ryhmädynamiikan kehittyminen ja tukeminen: 7.lk ryhmäytymispäivä, luokanvalvojan tunnit, toiminnalliset teemapäivät, yhteistyö mm. nuorisopalvelujen ja seurakunnan kanssa, tukioppilas- ja/tai oppilaskuntatoiminta

-oppilaan tukeminen: ohjauskeskustelut, kodin ja koulun yhteistyö (yhteydenpito, vanhempainillat), OHRtyö

Oppimisen ja opiskelun ohjaus

Oppimisen ja opiskelun ohjauksen toimintamuotoja ovat esimerkiksi:

- oppimistyylien tunnistaminen
- tiedonhankintataitojen kehittäminen
- opiskelutekniikoiden harjaannuttaminen eri oppiaineissa
- monipuolisten opetusmenetelmien käyttäminen

Ura- ja elämänsuunnittelu

Ura- ja elämänsuunnittelun ohjauksessa peruskoulujen oppilaanohjaajat ja nivelvaiheen koulutuksen opinto-ohjaajat toimivat tiiviissä yhteistyössä. Yhteistyötä tehdään myös elinkeinoelämän kanssa. Oppilaan ja oppilaanohjaajan väliset henkilökohtaiset ja tarvittaessa pienryhmäohjauskeskustelut sekä oppilaan motivointi luovat pohjaa oppilaan elämänsuunnittelulle. Oppilaalle, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokille 8 ja 9.

Ura- ja elämänsuunnittelun osa-alueita ovat esimerkiksi:

- valinnaisaineiden valinta
- omien vahvuuksien ja mielenkiinnon kohteiden tunnistaminen
- ammatinvalintaa tukevat testit
- Suomen koulutusjärjestelmään, ja erityisesti perusopetuksen jälkeisiin opintoihin (toinen aste ja nivelvaiheen muut koulutukset)
- työelämään tutustuminen: mm. TET-jaksot, aloihin ja ammatteihin tutustuminen, vierailut, yhteistyö elinkeinoelämän kanssa
- nuorta työntekijää koskeviin lakeihin, asetuksiin ja työelämän pelisääntöihin tutustuminen - työelämätaitojen harjaannuttaminen
- kansainväliset mahdollisuudet
- yrittäjyys

Ohjaus nivelvaiheissa on kuvattu omana alakohtanaan 8.2.

Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma Hartolan Yhtenäiskoulussa (päivitys)

Hartolan kunnan perusopetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut:

Oppilaanohjauksen järjestäminen

Ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen

- järjestämisen rakenteet
 - toimintatavat
 - työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa
 - kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa
 - tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus
 - jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin
 - työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt
-
- Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma liitteenä (Liite 7).

8.1. Työn ja vastuunjako

Päijät-Hämeen seudullinen linjaus (säilyy ennallaan)

Työn- ja vastuunjako Hartolan Yhtenäiskoulussa (päivitys)

- työn- ja vastuunjako kuvataan Hartolan Yhtenäiskoulun ohjaussuunnitelmassa (Liite 7)

8.2. Ohjaus nivelvaiheissa

Päijät-Hämeen seudullinen linjaus (säilyy ennallaan)

Siirtyminen ensimmäiselle luokalle

- kouluun tutustuminen, sekä oppilaat että huoltajat
- koulutyöhön perehtyminen
- huoltajien perehdyttäminen koulujärjestelmään, koululaisen kotijoukkona olemiseen
- koulunkäyntitaitojen oppiminen

- erilaisiin työtapoihin tutustuminen
- omiin vahvuuksiin ja harjoittelua vaativiin asioihin tutustuminen
- oppilasryhmään kuulumisen ja sen jäsenenä, koululaisena toimiminen
- tietojen siirto esikoulusta kouluun

Kuudennelta luokalta yläkouluun

- ohjaaminen tavoitteelliseen työskentelyyn ja vastuunottoon
- yhteistyö tulevan yläkoulun henkilökunnan kanssa
- tutustuminen yläkoulun toimintakulttuuriin
- tutustuminen uusiin oppiaineisiin ja opiskelutekniikoihin
- valintoihin ohjaaminen

Yläkoulusta toiselle asteelle ja muihin nivelvaiheen opintoihin

- tutustuminen ja tiedottaminen toisen asteen opiskelumahdollisuuksista
- yhteishakujärjestelmään tutustuminen oppilaille ja huoltajille
- tarvittava tiedonsiirto toiselle asteelle
- yhteishaku ja erillishaut
- ohjeistus lisähakuun
- pääsy- ja soveltuvuuskokeisiin ohjaus
- opiskelijavalintojen seuranta
- ilman opiskelupaikkaa jääneiden ohjaus yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa

Ohjaus nivelvaiheissa Hartolan Yhtenäiskoulussa (päivitys)

- tutustuminen ja tiedottaminen perusopetuksen jälkeisiin opintoihin (toisen asteen ja muihin nivelvaiheen opiskelumahdollisuuksiin)
- yhteishakujärjestelmään tutustuminen (oppilaat ja huoltajat)
- perusopetuksen jälkeisiin opintoihin hakeutuminen (=hakeutumisvelvoite)
- pääsy- ja soveltuvuuskokeisiin ohjaus
- tarvittavat "saattaen vaihtaan"-tiedot nivelvaiheen opintoihin
- asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuusta huolehtiminen Valpas-järjestelmästä

- nivelvaiheen moniammatillinen yhteistyö (esim. kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, sosiaalitoimi), yhteistyö huoltajien kanssa, tarvittaessa etsivän nuorisotyöntekijän tuki
- ohjaus nivelvaiheissa on kuvattu Hartolan Yhtenäiskoulun ohjaussuunnitelmassa (Liite 7)

36.1. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe Hartolan Yhtenäiskoulussa (päivitetty)

6 - 7

- pedagoginen siirtopalaveri: maaliskuussa 6. -luokan opettaja kutsuu koolle siirtopalaverin, jossa huolehditaan erityisen tuen päätöksen tarkistaminen ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä. Palaveriin kutsutaan 7. -luokan luokanvalvoja, erityisopettaja ja koulunkäynninohjaajat
- tarvittaessa kootaan moniammatillinen ryhmä keskustelemaan yksittäisen oppilaan tuen tarpeesta (ryhmässä käsiteltävien tietojen siirtämiseen tarvitaan vanhempien läsnäolo tai kirjallinen lupa)
- pedagoginen siirtopalaveri: 6. -luokan opettaja kertoo siirtopalaverissa oppilaiden valmiuksista, tuen tarpeesta ja terveyteen liittyvistä erityistarpeista. Siirtopalaverin tiedot tulisi kertoa sekä suullisesti että kirjallisesti
- 6. -luokan opettaja päivittää keväällä Wilmaan 7. -luokalle siirtyvien oppilaiden sähköiset asiakirjat ja huolehtii, että tulosteet asiakirjoista on arkistoitu koulun kansliaan
- tulevien 7. -luokkien luokanvalvojat välittävät tarpeen mukaan oppilaita koskevat tiedot muille aineenopettajille
- 6. -luokkalaisille ja vanhemmille välitetään riittävästi tietoa yläluokilla opiskelusta

36.6.14. Oppilaanohjaus

Alaotsikko Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9 sekä sitä seuraava teksti muutetaan seuraavasti:

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen

vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Monialaista yhteistyötä tehdään erityisesti myös tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea tarvitsevien oppilaiden sekä erityisestä syystä koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9 (1). Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeen (2) toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa (3) määriteltyyn koulutukseen. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Henkilökohtaiseen jatko-opintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäköymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.

1 Perusopetuslaki 1216/2020 11 a §

2 Oppivelvollisuuslaki 1214/2020 10 §

3 Oppivelvollisuuslaki 1214/2020 4 § ja 5 §